

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10So/24/2014
Identifikačné číslo spisu:	3013200508
Dátum vydania rozhodnutia:	16.03.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Igor Belko
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:3013200508.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a z členov senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Petra Paludu, v právnej veci navrhovateľa: L. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom A., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa - ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta 8, o preskúmanie rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 28. marca 2013, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 15Sd/180/2013-24 zo dňa 9. decembra 2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 15Sd/180/2013-24 zo dňa 9. decembra 2013 p o t v r d z u j e .

Navrhovateľke náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie odporkyne XXX XXX XXXX X zo dňa 28. marca 2013, ktorým v zmysle ustanovení § 263 ods. 1, 70 ods. 1 a § 263a ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) zamietla žiadosť navrhovateľky o zvýšenie sumy invalidného dôchodku, rozhodla, že navrhovateľke vznikol od 13. apríla 2012 nárok na výplatu invalidného dôchodku v sume 229,10 € mesačne, že sa navrhovateľke naďalej vypláca invalidný dôchodok v sume 243,40 eura mesačne a nárok na invalidný dôchodok v nižšej sume 229,10 € mesačne zanikol.

Krajský súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že v posudzovanej veci príslušné posudkové komisie dostatočne posúdili aj na základe vlastných vyšetrení zdravotný stav navrhovateľky. Všetky posudky sú náležite po stránke medicínskej zdôvodnené a vzájomne si neodporujú. Napadnuté rozhodnutie odporkyne zodpovedá zákonu a správne v ňom konštatuje, že ak sú súčasne splnené podmienky nároku na výplatu invalidného dôchodku, na ktorý bol prekvalifikovaný invalidný dôchodok priznaný podľa zákona účinného do 31. decembra 2003 a invalidného dôchodku podľa zákona účinného od 1. januára 2004, vypláca sa dôchodok vo vyššej sume a nárok na dôchodok v nižšej sume zaniká. V posudzovanej veci podľa názoru krajského súdu išlo práve o taký prípad.

Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu vyplýva, že neprihliadol na námietku navrhovateľky jej patrí invalidný dôchodok z mladosti. O uznanie invalidity z mladosti navrhovateľka nikdy nepožiadala. Okrem toho súd poukázal na to, že navrhovateľka k ostatnému posúdeniu jej zdravotného stavu nedoložila nové odborné vyšetrenia z predmetného obdobia, ktoré by preukazovali jej tvrdenia.

Krajský súd ďalej poukázal na to, že navrhovateľka na pojednávaní pred súdom uvádzala, že nenamieta výšku invalidného dôchodku, ale jej hlavná námietka spočíva v tom, že jej patrí invalidný dôchodok z mladosti. Na túto námietku krajský súd neprihliadol, poukázal na to, že o uznanie invalidity z mladosti navrhovateľka nikdy nepožiadala a zdôraznil, že navrhovateľka k ostatnému posúdeniu jej zdravotného stavu nedoložila nové odborné vyšetrenia z predmetného obdobia, ktoré by preukazovali jej tvrdenia. Bolo zistené, že zo zdravotnej dokumentácie boli zaistené neurologické vyšetrenia v čase od 31. augusta 1990, cez 22. marec 1991, do 15. októbra 1992, z ktorých vyplýva, že navrhovateľka udávala slabosť pri chôdzi do schodov, v rovine ťažkosti nemala, drep urobila len šplhom. Údajné vyšetrenie s imobilitou zo dňa 10. januára 1989 sa v dokumentácii nenachádza. V roku 1991 bola aj hospitalizovaná na neurológii, kde v prepúšťacej správe je uvedené, že je schopná vykonávať telesne nenáročné práce, vrátane jemných prác hornými končatinami, čo zodpovedá popisu práce krajčírky a možnosti pracovať ako krajčírka s donáškou zákazky domov. Pracovný potenciál navrhovateľky bol v tej dobe znížený na 50 -40 %, nie však na 20 %. Krajský súd zotrval na názore, že navrhovateľka v priebehu prieskumného konania odporkyni ani súdu nepredložila relevantný dôkaz, ktorý by nasvedčoval inému rozsahu jej zdravotného poškodenia. Neuvedla žiadne nové skutočnosti, resp. dôkazy, s ktorými by sa posudkoví lekári odporkyne neboli zaoberali, ich posudky sú bez nejasností a vnútorných rozporov a vo svojich záveroch sa zhodujú.

Na podklade týchto skutočností dospel krajský súd k záveru, že napadnuté rozhodnutie odporkyne bolo potrebné ako vecne správne a v súlade so zákonom potvrdiť.

Proti tomuto rozsudku podala navrhovateľka včas odvolanie, ktorá je toho názoru, že zistenie skutkového stavu je nedostačujúce na posúdenie veci. Tvrdenie odporkyne pred krajským súdom považuje za zjavne nepresné a protirečivé. Odporkyňa ani v konaní pred krajským súdom dostatočne neuviedla, akými úvahami bola vedená pri hodnotení ňou predložených dôkazov - lekárskeho správ a nálezov z detstva, pri použití právnych predpisov, aké všetky skutočnosti boli podkladom na jej rozhodnutie, ako sa vyporiadala s námietkami navrhovateľky a návrhmi na doplnenie dokazovania. Rozhodnutie nepovažuje za individuálne zdôvodnené tak, aby bolo možné preskúmať jeho zákonnosť s prihliadnutím na odôvodnenie a nie obsah administratívneho spisu. Namietané rozhodnutie zo dňa 28. marca 2013 v odôvodnení vôbec neuvádza, podľa akého konkrétneho ustanovenia je invalidná podľa predpisov pred 1. januárom 2004 a takisto neobsahuje žiadne zdôvodnenie, resp. vysvetlenie, aké konkrétne dôvody viedli k tomu, že odporkyňa zamietla jej žiadosť o invalidný dôchodok z mladosti podľa § 29 ods.3 písmeno b) zákona č. 100/1988 Zb. a neuznala ňou priložené dôkazy. Tieto skutočnosti uvádza odporkyňa len vo svojom stanovisku zo dňa 3. júla 2013, kde všeobecne uvádza odkaz na § 29 ods. 3 písmeno a) zákona č.100/1988 Zb.) a že navrhovateľka predloženými listinnými dôkazmi, najmä lekáorskými správami, nepreukázala, že jej zdravotný stav odôvodňuje invaliditu z mladosti, pričom absentuje úvaha správneho orgánu, o čo sa opiera pri hodnotení dôkazov a čím ich spochybňuje.

Navrhovateľka o invalidný dôchodok z mladosti žiadala z dôvodu, že z listinných dôkazov, ktoré predložila vyplynulo, že sa stala invalidnou ešte ako dieťa - od roku 1984, keď mala 9 rokov bola v starostlivosti lekárov kvôli postupne sa zhoršujúcej svalovej dystrofii pletencového typu. V správe z roku 1990, keď mala 15 rokov sa uvádza výraznejšie postihnutie mobility dolných končatín, neschopnosť drepu, avšak už v roku 1991 sa progresia ochorenia prejavila aj výraznejšou slabosťou horných končatín a celkovo postupujúcou slabosťou končatín. V komplexnej správe z roku 1991, je uvedená jej znížená celková mobilita, s postihnutých dolných končatín (neschopnosť drepu, postaviť sa na špičky) aj ramien, svalov v oblasti drieku. Podľa lekára bola schopná vykonávať len jemné práce rukami, fyzicky nenáročné. Tento lekárske nález jednoznačne spochybňuje argument posudkových

lekárov, ktorí pred súdom tvrdili, že mohla pracovať v rámci krajčírstva s donáškou zákazky do domu, čo podľa nich znamená, že jej pracovný potenciál bol na 40-50 %, nie však 20 %. Posudkoví lekári v napadnutom rozhodnutí odporkyne ani v konaní pred súdom bližšie nevysvetlili a nezdôvodnili, aký pracovný potenciál a podľa akého ustanovenia je potrebný na invalidný dôchodok z mladosti. Lekárske správy uvedené vyššie podľa navrhovateľky dokazujú, že dolné končatiny mala výrazne postihnuté, už vtedy nevládala stláčať ovládací pedál na elektrickom šijacom stroji, na druhej strane by podľa lekárky fyzicky nezvládla šiť celé kusy odevu postihnutými rukami a neschopnosť odmerať miery zákazníka, vzhľadom k neschopnosti vstať z drepu.

Zmenená pracovná schopnosť jej bola priznaná už v roku 1989 ako 14-ročnej. V konaní pred krajským súdom odporkyňa zjavne nepravdivo uviedla, že zmenenú pracovnú schopnosť mala od 19. januára 1994, teda až ako 18 - ročná a už vyučená pánska krajčírka, čo bol ďalší dôvod na nepriznanie invalidného dôchodku z mladosti. Tento údaj je v rozpore so skutočným stavom uvedený priamo v napadnutom rozsudku krajského súdu.

Odborný nález z roku 1991 zrozumiteľne hovorí, že mala ťažké postihnutie, pracovať mohla za celkom mimoriadnych podmienok, ak jej budú umožnené jemné a fyzicky šetrné práce rukami. Ak by bol jej zdravotný stav posúdený objektívne, podmienky na priznanie invalidného dôchodku z mladosti spĺňa. V tom prípade by mala byť výška invalidného dôchodku vypočítaná iným vzorcom, s vyšším osobným mzdovým bodom, čo by sa odrazilo vyšším invalidným dôchodkom. S poukazom na to, navrhovateľka upozornila na ďalšiu nepresnosť v napadnutom rozsudku krajského súdu, ktorý uvádza, že nenamietala výšku invalidného dôchodku, pretože tú namieta od samého začiatku konania pred odporkyňou, (žiadosť z roku 2012 bola žiadosťou o posúdenie zdravotného stavu a zvýšenie invalidného dôchodku).

V napadnutom rozhodnutí odporkyne ani počas konania pred krajským súdom odporkyňa podľa názoru navrhovateľky neuviedla žiadnu úvahu ako sa s predloženými odbornými správami vypořádala, v čom ich spochybňuje a prečo neakceptuje, resp. v čom nezodpovedajú skutočnému stavu vecí. Doteraz navrhovateľke nie je známe z akých konkrétnych dôvodov alebo lekárskeho správ posudkoví lekári stále zotrvávajú na názore, že invalidný dôchodok z mladosti jej nepriznávajú. Predložené dôkazy neboli dôkazy objektívne posudzované a vecne zhodnotené.

Ako zákonný dôvod nepriznania invalidného dôchodku z mladosti nemôžu byť argumenty posudkových lekárov založené na spochybňovaní schopností navrhovateľky a jej rodičov spôsobom, prečo o dôchodok z mladosti nežiadať skôr, resp. prečo nie jej rodičia. K tomu krátko uvádza, že ani ona ani nikto z jej rodiny nemá právnické vzdelanie, pochádza z jednoduchej, no slušnej rodiny, a preto dlhé roky nemala vedomosť o svojich právach a nárokoch. Nekonanie a sociálny status však nemôžu, nemali by byť dôvodom na nevyžiteľnosť jej ústavného práva na dôstojné sociálne zabezpečenie.

Záverom poukázala na vecný a argumentačný rozpor odporkyne a posudkových lekárov, keď na jednej strane tvrdia, že jej diagnóza a zdravotný stav nie je dôvodom na invalidný dôchodok z mladosti, čo podľa § 29 ods. 3 písmeno b) zákona č. 100/1988 Zb. znamená schopnosť vykonávať sústavné zamestnanie len za celkom mimoriadnych podmienok a invalidita vznikla ešte v detstve (čo žiada a dôkazmi preukazuje) a na druhej strane tvrdia, že po skončení strednej školy mala pracovať ako krajčírka s donáškou domov, že jej zdravotný stav to umožňoval, ale priznali jej invalidný dôchodok podľa § 29 ods. 3 písmeno a) zákona č. 100/1988 Zb., pričom toto ustanovenie hovorí, že občan je invalidný a neschopný vykonávať akékoľvek sústavné zamestnanie.

Navrhovateľka preto žiadala, aby odvolací súd rozhodnutie odporkyne zrušil ako nezákonné a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Súčasne žiadala odvolací súd, aby odporkyňu zaviazal vo svojom rozhodnutí presne uviesť, podľa ktorého ustanovenia jej priznáva invalidný dôchodok a zároveň zrozumiteľne zdôvodnil subsumovanie pod uvedené písmeno s ohľadom na predložené dôkazy a jej diagnózu svalová dystrofia.

Odporkyňa sa k podanému odvolaniu vyjadrila tak, že navrhovateľkou uvedené dôvody nepovažuje za opodstatnené. Posúdenie dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu a jeho následkov na schopnosť

fyzickej osoby vykonávať zárobkovú činnosť vyžaduje odborné lekárske znalosti. Vo veciach sociálneho poistenia je dokazovanie v tomto smere zverené posudkovým lekárom sociálneho poistenia, a to tak na účely správneho, ako aj súdneho konania. Navrhovateľka v odvolacom konaní neuviedla žiadne také nové skutočnosti, ktoré by spochybňovali úplnosť, objektivitu a presvedčivosť posudkov posudkových lekárov sociálneho poistenia zadovážených v tomto konaní a ktoré by prijatý záver v posudkoch posudkových lekárov sociálneho poistenia spochybnili alebo vyvrátili. Posudkoví lekári sociálneho poistenia v konaní predchádzajúcom vydaniu napadnutého rozhodnutia odporkyne ako aj v konaní o opravnom prostriedku navrhovateľky na základe predložených odborných nálezov a vlastného vyšetrenia vyhodnotili, že navrhovateľkin zdravotný stav nie je zhoršený na úroveň invalidity z mladosti podľa § 29 ods. 3 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov na účely § 33 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, ale je naďalej invalidná podľa § 29 ods. 3 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a naďalej je invalidná od 13. apríla 2012 s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 95 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Navrhovateľka v konaní predloženými listinnými dôkazmi nepreukázala, že jej zdravotný stav odôvodňuje invaliditu z mladosti, preto bola jej žiadosť o zvýšenie sumy invalidného dôchodku zamietnutá v súlade s platnými právnymi predpismi.

Pochybnosti navrhovateľky v tom, že jej zdravotný stav nebol v konaní správne posúdený, považuje odporkyňa za neodôvodnené, vyvolané len jej subjektívnym presvedčením, čo nie je dôvod na spochybnenie správnosti skutkových zistení a záverov prijatých v konaní. Skutkové okolnosti týkajúce sa rozsahu zdravotného poškodenia navrhovateľky boli dostatočne ozrejmene príslušnými posudkovými lekármi sociálneho poistenia, sú z hľadiska skutkového úplné, dostatočne podložené odbornými vyšetreniami a nálezi, ako aj zdravotnou dokumentáciou, sú bez nejasností a vnútorných rozporov a vo svojich záveroch sa zhodujú, preto nebol dôvod na ďalšie dokazovanie.

Vzhľadom na uvedené odporkyňa navrhla, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie krajského súdu ako vecne správne potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 250s OSP v spojení s § 10 ods. 2 OSP), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z.) dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľky nie je dôvodné. Rozsudok verejne vyhlásil dňa 16. marca 2016 po tom, čo deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk najmenej päť dní vopred (§ 156 ods. 1 a 3 OSP).

Podľa § 71 zákona o sociálnom poistení je poistenec invalidný, ak pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou (ods. 1).

Pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje porovnaním telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti poistenca s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom a telesnej, duševnej a zmyslovej schopnosti zdravej fyzickej osoby (ods. 3).

Pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje na základe lekárskeho správ a údajov zdravotnej dokumentácie a komplexných vyšetrení a ich záverov (ods. 4).

Podľa § 263 ods. 1 zákona o sociálnom poistení invalidný dôchodok a čiastočný invalidný dôchodok, ktoré boli priznané podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004, sa považujú po 31. decembri 2003 za invalidný dôchodok podľa tohto zákona v sume, v akej patrili k 31. decembru 2003 a vyplácajú sa aj po tomto dni za podmienok ustanovených predpismi účinnými do 31. decembra 2003, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 263a ods. 5 zákona o sociálnom poistení ak poistenec uvedený v odsekoch 1 a 2 má nárok na invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa zákona účinného do 31. decembra 2003 a súčasne má nárok na výplatu invalidného dôchodku podľa zákona účinného od 1. januára 2004, vypláca sa invalidný dôchodok, ktorý je vyšší alebo najvyšší. Pri rovnakej sume týchto dôchodkov vypláca sa

dôchodok, ktorý si poistenec zvolil. Dňom úpravy výplaty invalidných dôchodkov pre súbeh nárokov na ich výplatu zaniká nárok na invalidný dôchodok, ktorý sa nevypláca.

Podľa § 29 ods. 3 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov občan je invalidný, ak pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav

a) je neschopný vykonávať akékoľvek sústavné zamestnanie,

b) je schopný vykonávať sústavné zamestnanie iba za celkom mimoriadnych podmienok (nevidomí občania, občania s veľmi ťažkými ortopedickými chybami a pod.). Zdravotné postihnutia podmieňujúce invaliditu podľa písmena b) ustanoví Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky všeobecne záväzným právnym predpisom.

Podľa § 33 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov má občan nárok na invalidný dôchodok aj vtedy, ak sa stal invalidným pred dovŕšením veku, v ktorom sa končí povinná školská dochádzka, nemohol byť preto zamestnaný vôbec alebo po dobu potrebnú pre nárok na tento dôchodok a dosiahol vek 18 rokov.

Podľa § 94 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení nárok na výplatu dávky vzniká splnením podmienok ustanovených pre vznik nároku na dávku a jej výplatu a podaním žiadosti o priznanie alebo vyplácanie dávky, pokiaľ nie je ustanovené, že taká žiadosť nie je potrebná.

Podľa § 109 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení nárok na výplatu dávky vzniká splnením podmienok ustanovených týmto zákonom na vznik nároku na dávku, splnením podmienok nároku na jej výplatu a podaním žiadosti o priznanie alebo vyplácanie dávky.

V konaní o preskúmanie rozhodnutí odporkyne o dávkach dôchodkového poistenia, v rámci ktorých sa rozhoduje o invalidnom dôchodku (§ 70 zákona o sociálnom poistení), je nevyhnutnou požiadavkou dôsledne objasnený zdravotný stav žiadateľa o dávku z hľadiska určenia miery poklesu jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť ako aj dátum vzniku invalidity.

Z obsahu spisu (vrátane posudkového a dávkového spisu) vyplýva, že navrhovateľka je od roku 1984 v dispénzárnej starostlivosti neurologickej ambulancie pre progresívnu svalovú dystrofiu - pletencovú formu, ktorá bola verifikovaná EMG a histologicky vyšetrená. Opakovane absolvovala kúpeľnú liečbu. Toto ochorenie viedlo k ťažkej poruche motoriky, pričom dochádza k postupnému zhoršovaniu základného ochorenia s výrazným obmedzením funkcie dolných končatín a zvýrazňuje sa aj slabosť horných končatín. Navrhovateľka dňa 15. decembra 1992 ukončila stredné odborné učilište odevné v Trenčíne, no po jeho skončení nikdy nepracovala. Od 19. januára 1993 bola uznaná za občana so zmenenou pracovnou schopnosťou a od 28. januára 1994 bola uznaná za invalidnú podľa zákona č. 100/1988Zb. a od tohto dňa je poberateľkou invalidného dôchodku. Proti rozhodnutiu opravný prostriedok nepodala. Kontrolné lekárske prehliadky boli vykonané v rokoch 1996 a 2000. Podľa nového zákona (o sociálnom poistení) bola uznaná invalidnou dňa 24. februára 2005 na 80 % poklesu, potom podľa nálezu Ústavného súdu SR bola uznaná naďalej invalidnou v roku 2008 a 2011. Pri kontrolnej lekárskej prehliadke vykonanej na základe žiadosti o zvýšenie bola dňa 13. apríla 2012 uznaná za invalidnú na 95 % miery poklesu oproti zdravej fyzickej osobe. Toto rozhodnutie bolo na základe podaného opravného prostriedku navrhovateľkou zrušené rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 12Sd/152/2012-28 zo dňa 11. októbra 2012 z dôvodu nedostatočne zisteného skutkového stavu. Zdravotný stav navrhovateľky bol posúdený opätovne ako realizácia rozhodnutia krajského súdu dňa 15. februára 2013 aj z dôvodu posúdenia, či sa nejedná o invaliditu z mladosti. V odbornom posudku Sociálnej poisťovne, pobočka Trenčín posudkový lekár sociálneho poistenia dospel k záveru, že navrhovateľka je naďalej invalidná podľa § 29 ods. 3 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb. v znení zákona č. 194/1994 Z.z. a zákona č. 107/1999 Z.z., lebo pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav je neschopná vykonávať akékoľvek sústavné zamestnanie a nie je invalidná z mladosti. Posudok vychádzal z toho, že u navrhovateľky je naďalej potvrdená zvýšená bezvládnosť a čo sa týka posúdenia invalidity z mladosti, sú tu obsiahnuté lekárske správy z mladosti bez bližšieho zhodnotenia. Je len konštatované, že v roku 1993 je posudzovaná ako mobilná, zhoršená je len chôdza do schodov a po nerovnom teréne z čoho

vyplýva, že zdravotný stav menovanej nespĺňal kritériá uznania invalidity pred dovŕšením veku, v ktorom sa končí povinná školská dochádzka, bola mobilná a mohla navštevovať školu. Argument, že sa nevedela postaviť z drepu neznamenal podľa posudkového lekára ani v uvedenom období automatické priznanie invalidity z mladosti. Na základe tohto posudku zo dňa 15. februára 2013 bolo vydané napadnuté rozhodnutie odporkyne (z 28.3.2013). Na základe podaného odvolania navrhovateľky bol posudkovým lekárom sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, ústredie vypracovaný posudok zo dňa 18. júna 2013, v ktorom posudkový lekár uviedol, že navrhovateľka k druhostupňovému posúdeniu nepredložila žiadne nové skutočnosti, preto zaistili neurologické vyšetrenie od 31. augusta 1990 cez 22. marec 1991 po 15. október 1992, pričom údajne vyšetrenie s imobilitou sa v dokumentácii nenachádza. Na základe týchto správ a vyšetrení posudkový lekár konštatoval, že navrhovateľka sama požiadala o zmenenú pracovnú schopnosť a nie o invaliditu, pracovný potenciál navrhovateľky bol v tej dobe znížený na 50-40 %, nie však na 20 %, mohla pracovať ako krajčírka s donáškou zákazky domov a nezistili žiadny dôvod na zmenu dátumu vzniku invalidity. Podľa výroku posudku navrhovateľka je naďalej invalidná podľa § 29 ods. 3 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb., lebo pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav je neschopná vykonávať akékoľvek sústavné zamestnanie. Invalidita vznikla v dôsledku choroby, je naďalej prevažne bezvládna a od 13. apríla 2012 je naďalej invalidná podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, lebo pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

Vychádzajúc z uvedeného neboli pochybnosti o tom, o aké dôkazné prostriedky odporkyňa oprela svoje rozhodnutie a odvolací súd zhodne s názorom krajského súdu dospel k záveru, že odporkyňa riadne vyhodnotila dokazovanie, ktoré vyústilo v riadne zistený skutkový stav, z ktorého odporkyňa vychádzala pri svojom rozhodovaní. Ani odvolací súd nezistil v rozsahu podaného odvolania také pochybenia napadnutého rozhodnutia odporkyne, resp. konania, ktoré mu predchádzalo, ktoré by odôvodňovali jeho zrušenie, preto pokiaľ sa krajský súd stotožnil s jej právnym záverom, považoval tento jeho názor odvolací súd za správny. Súd prvého stupňa svoje rozhodnutie náležitým spôsobom odôvodnil a v primeranom rozsahu zaujal aj stanovisko k námietkam navrhovateľky (v podstate zhodným ako uvedeným v odvolaní) a odvolací súd s prihliadnutím na ust. § 219 ods. 2 v spoj. s § 250l ods. 2 OSP nezistil dôvod na to, aby sa odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku, na ktoré odkazuje.

Treba zdôrazniť, že predmetom prebiehajúceho konania je rozhodnutie odporkyne o zvýšení invalidného dôchodku navrhovateľky a preto pokiaľ v jeho priebehu a v súvislosti pre jeho účely posudzovaným zdravotným stavom namietala nepriznanie invalidného dôchodku z mladosti, súd na takúto námietku nemohol prihliadnuť jednak s poukazom na stav dôkaznej núdze v dôsledku dlhodobej pasivity navrhovateľky ako aj skutočnosť, že navrhovateľka nikdy v minulosti o priznanie invalidného dôchodku z mladosti formálne (tak ako to vyžaduje zákon o sociálnom poistení, resp. jeho predchodca zákon o sociálnom zabezpečení, § 94 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení resp. § 109 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení) nepožiadala tak, aby odporkyňa o takej žiadosti bola povinná vydať rozhodnutie (či už pozitívne alebo negatívne), ktoré by v prípade nesúhlasu s ním bolo po podaní opravného prostriedku preskúmateľné súdom. Nedostatok zákonom vyžadovaného postupu v tejto súvislosti nie je možné preklenúť len prihliadnutím na tvrdenú nevedomosť navrhovateľky, resp. v rozhodujúcom období jej zákonných zástupcov (keď nemožno opomenúť princíp, zmysle ktorého „práva svedčia bdelym“) a v tomto smere neobstoí ani námietka poukazujúca na iné bližšie nešpecifikované prípady iných poberateľov invalidného dôchodku z mladosti bez preukázania dodržania požadovaného postupu. Okrem toho aj keď navrhovateľka svoj postup zdôvodňuje legitímnou snahou o možnosť dosiahnutia vyššej sumy takéhoto dôchodku, nezdôvodnila, že by jeho výška mala zohľadňovať (vzhľadom na to, že nikdy nepracovala) iný ako len fiktívny zárobok (§ 11 ods. 6 vyhlášky č. 149/1988 Zb.), z akého napokon vychádzala aj odporkyňa v pôvodnom rozhodnutí o priznaní invalidného dôchodku zo 16.02.1994 (nachádzajúcim sa v dávkovom spise odporkyne).

Súdu prvého stupňa preto nemožno vytýkať, že neopomenul zdôrazniť, že predmetom jeho preskúmania bolo rozhodnutie odporkyne napadnuté opravným prostriedkom navrhovateľky o zamietnutí jej žiadosti

na zvýšenie priznaného invalidného dôchodku, ktorého výšku navrhovateľka v podstate nenamietala, ale dožadovala sa priznania invalidného dôchodku z mladosti, o ktorý však ako dôvodne pripomenul aj súd prvého stupňa, nikdy nepožiadala.

Odhliadnuc od toho, z vykonaného dokazovania vyplýva, že sa dôvodnosť takeého nároku navrhovateľke nepodarilo ani inak preukázať. Okrem skutočností, na ktoré poukázal aj súd prvého stupňa, že o uznanie tzv. invalidity z mladosti nikdy nepožiadala, od 28. januára 1994, kedy jej vznikol nárok na invalidný dôchodok podľa zákona č. 100/1988 Zb. podľa všeobecných podmienok (nie ako invaliditu z mladosti), sa proti vydaným rozhodnutiam neodvolala, po vykonaných KLP v rokoch 1996 a 2000, rovnako nežiadala zmenu svojho statusu, ani pre posudkové účely v konaní nepredkladala také relevantné dôkazy, ktoré by z medicínskeho hľadiska jej tvrdenia o dôvodnosti takeého nároku potvrdzovali. Súd prvého stupňa potom, čo mal za preukázané, že zo zdravotnej dokumentácie boli pre rozhodujúce obdobie zaistené neurologické vyšetrenia v čase od 31. augusta 1990, cez 22. marec 1991, do 15. októbra 1992, dôvodne prihliadol na závery z nich vyplývajúce, konštatované posudkovým lekárom sociálnej poisťovne ústredia, pracovisko Trenčín v posudku z 18. júna 2013, že navrhovateľka udáva slabosť pri chôdzi do schodov, v rovine ťažkosti nemá, drep urobí len šplhom, údajné vyšetrenie s imobilitou zo dňa 10. januára 1989 sa v dokumentácii nenachádza, v roku 1991 bola aj hospitalizovaná na neurológii, kde v prepúšťacej správe je uvedené, že je schopná vykonávať telesne nenáročné práce, vrátane jemných prác hornými končatinami, čo zodpovedá popisu práce krajčírky a možnosti pracovať ako krajčírka s donáškou zákazky domov, s tým, že pracovný potenciál navrhovateľky bol v tej dobe znížený na 50 -40 %, nie však na 20 %.

Podľa názoru odvolacieho súdu bez významu nie je v tejto súvislosti ani skutočnosť, že k januáru 1993 navrhovateľka sama požiadala o ZPS (zmenenú pracovnú schopnosť) a nie o invaliditu ako aj to, že od 29.01.1993 bola navrhovateľka v evidencii uchádzačov o zamestnanie, čo nepochybne potvrdzuje záver o zachovaní jej schopnosti v tej dobe pracovať.

Z obsahu citovaného posudku z 18. júna 2013 ďalej vyplýva, že posudkový lekár za rozhodujúce zdravotné postihnutie navrhovateľky považoval svalovú progresívnu dystrofiu - kapitola XV, D, 1.c. - 85 % (z rozmedzia 80-90 %) za súčasného zvýšenia miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 10 % za iné zdravotné postihnutie - depresívna úzkostná porucha, osteoporóza podľa prílohy č. 4 k zákonu a určil celkom miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na 95 %.

Vo výroku posudku tiež konštatoval, že navrhovateľka nie je invalidná z mladosti podľa § 29 ods. 3 zákona č. 100/1988 Zb. v znení zákona NR SR č. 194/1994 Z.z. a zákona č. 107/1999 Z.z. na účely § 33 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov, ale je naďalej invalidná podľa § 29 ods. 3 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. v znení zákona NR SR č. 194/1994 Z.z. a zákona č. 107/1999 Z.z., lebo pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav je neschopná vykonávať akékoľvek sústavné zamestnanie. Invalidita vznikla v dôsledku choroby.

Je naďalej prevažne bezvládna podľa § 70 ods. 1 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb. v znení zákona NR SR č. 135/1995 Z.z. a podľa § 36 ods. 2 vyhlášky č. 149/1988 Zb., lebo potrebuje okrem pomoci inej osoby pri niektorých nevyhnutných životných úkonoch pravidelnú pomoc inej osoby pri hlavných životných úkonoch.

V závere posudku konštatoval, že od 13. apríla 2012 je naďalej invalidná podľa § 71 ods. 1 zákona, lebo pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou, MPSVZČ v percentách je 95 %.

Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že námietky navrhovateľky neboli dôvodné. V posudzovanej veci príslušní posudkoví lekári dostatočne posúdili aj na základe vlastných vyšetrení zdravotný stav navrhovateľky. Všetky posudky sú náležite po stránke medicínskej zdôvodnené a vzájomne si neodporujú. Napadnuté rozhodnutie odporkyne zodpovedá zákonu a správne v ňom konštatuje, že ak sú súčasne splnené podmienky nároku na výplatu invalidného

dôchodku, na ktorý bol prekvalifikovaný invalidný dôchodok priznaný podľa zákona účinného do 31. decembra 2003 a invalidného dôchodku podľa zákona účinného od 1. januára 2004, vypláca sa dôchodok vo vyššej sume a nárok na dôchodok v nižšej sume zaniká. Krajský súd teda nepochybil, ak napadnuté rozhodnutie odporkyne ako vydané v súlade so zákonom potvrdil.

Podľa názoru odvolacieho súdu navrhovateľka v súdnom konaní nepredložila žiadne lekárske správy, ktoré by neboli zohľadnené posudkovými lekármi, konštatujúce prípadne iné diagnostické závery ako boli zistené v správnom konaní a ktoré by predstavovali dôkazy nasvedčujúce existencii novej skutočnosti, ktorou by sa posudkoví lekári sociálneho poistenia neboli zaoberali resp. ktoré by nasvedčovali inému rozsahu zdravotného poškodenia u navrhovateľky, ako bol v čase rozhodovania odporkyne ustálený (§ 250i OSP) alebo by inak prijatý záver spochybňovali.

V súvislosti s námietkou navrhovateľky vytykajúcej pochybnosti o objektivite posudkového lekára, odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že posúdenie zdravotného stavu žiadateľa o invalidný dôchodok je podľa platných právnych predpisov (§ 153 ods. 5 zákona) zverené posudkovým lekárom sociálneho poistenia. Z posudkov nachádzajúcich sa v administratívnom spise odporcu je zrejmé, že títo komplexne zhodnotili zdravotný stav navrhovateľky, pričom vzali do úvahy všetky ňou predložené lekárske správy. Posudkoví lekári sociálneho poistenia dospeli vo všetkých lekárske posudkoch k rovnakým záverom, pokiaľ ide o jej rozhodujúce zdravotné postihnutie i mieru poklesu vykonávať zárobkovú činnosť v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. V konaní sa nepreukázali skutočnosti (a navrhovateľka takéto ani nekonkretizovala) vyvolávajúce objektívne pochybnosti o ich odbornosti, resp. predpojatosti v konkrétnej veci (v administratívnom konaní takáto námietka v zmysle § 181, § 182 ods. 1 zákona vznesená nebola), preto odvolací súd nezistil ani dôvod na prípadné ďalšie dokazovanie, keďže ani prípadný znalec by posudkovými úkonmi nemohol byť poverený, pretože táto činnosť prislúcha v zmysle citovanej právnej úpravy posudkovým lekárom sociálneho poistenia.

Námietky navrhovateľky uvádzané v odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa vytykajúce nedostatočne zistený skutkový stav, resp. nesprávne právne posúdenie veci odvolací súd nepovažoval spôsobilé spochybniť závery, ku ktorým tento súd dospel a náležite obsažným a presvedčivým spôsobom uviedol v odôvodnení svojho rozhodnutia. Odvolací súd pripomína, že nemožno považovať za porušenie práva účastníka konania skutočnosť, ak súd prvého stupňa neodôvodnil svoje rozhodnutia podľa jeho predstáv.

Na základe uvedeného dospel odvolací súd k záveru, že krajský súd dôvodne považoval rozhodnutie odporkyne za vydané v súlade so zákonom a dôvodne odvolaniu navrhovateľky nevyhovel. O zákonnosti takéhoto postupu nemal pochybnosti ani Najvyšší súd Slovenskej republiky a preto jeho rozsudok ako vecne správny podľa § 219 OSP potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 a § 224 ods. 1 OSP tak, že ich náhradu navrhovateľke nepriznal, pretože v odvolacom konaní nebola úspešná.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.